

Huvudman

Härnösands kommun
kommun@harnosand.se

Beslut

Datum 2026-04-27

Dnr SI 2025:7231

Sida **1 (15)**

Ärendet

Tillsyn av Wendela Hellmanskolan i Härnösands kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härnösands kommun att senast den **14 oktober 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande fjärrundervisning, anmälan till huvudmannen när en utredning om frånvaro inletts, anmälan till rektorn om behov av utredning om särskilt stöd samt beslut om anpassad studiegång. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Härnösands kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Härnösands kommun ska vidta följande åtgärder

Fjärrundervisning

1. Se till att huvudmannen inför varje läsår när fjärrundervisning ska användas fattar och dokumenterar ett sådant beslut samt anmäler beslutet till Skolinspektionen (21 kap. 9 § skollagen och 5 a kap. 5 och 6 §§ skolförordningen [2011:185]).

Anmälan till huvudmannen när en utredning om frånvaro inletts

2. Se till att rektorn anmäler till huvudmannen när en utredning av frånvaro har inletts. Huvudmannen ska inkomma med en sammanställning över de elever där skolan har inlett utredningar om frånvaro, när respektive utredning inletts samt när rektorn anmält dessa elever till huvudmannen under perioden den 4 maj till den 7 oktober 2026 (7 kap. 19 a § skollagen).

Anmälan till rektorn om behov av utredning om särskilt stöd samt beslut om anpassad studiegång

3. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 15 augusti 2026 informera samtlig skolpersonal om skollagens krav avseende när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och

skolans rutiner för detta. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats. Rektorn ska dokumentera när och för vilka elever sådana anmälningar inkommit till rektorn under perioden den 4 maj till den 7 oktober 2026 samt när en utredning startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen (2 kap 34 a § samt 3 kap. 7 § skollagen).

4. Se till att samtliga elever som har beslut om anpassad studiegång ges undervisningstid i enlighet med besluten. Detta innebär att avvikelser från timplanen enbart ska göras i de ämnen och i den omfattning som framgår av besluten. Huvudmannen ska inkomma med en sammanställning över vilka elever som har ett beslut om anpassad studiegång samt redogöra för hur rektorn säkerställer att respektive elev får undervisning i enlighet med besluten (3 kap. 9 och 12 §§ samt 29 kap. 10 § skollagen och 31 § förvaltningslagen [2017:900]).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Härnösands kommun en anmärkning avseende brister rörande extra studietid. Härnösands kommun ska senast den **14 oktober 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser skolans arbete med att skapa trygghet och studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:7231) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Wendela Hellmanskolan i Härnösands kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Wendela Hellmanskolan följer gällande bestämmelser om extra studietid,

fjärrundervisning, arbetet med frånvaro, arbetet med särskilt stöd samt skolans arbete med att skapa trygghet och studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan mellan den 20–21 januari 2026. Intervju med rektorn genomfördes digitalt den 4 februari 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram och skolans plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I den information som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen anger huvudmannen att fjärrundervisning används i modersmålsundervisning.

Lärare uppger att modersmålsundervisningen sker via fjärrundervisning och är förlagd på skolan efter skoltid. Eleverna får hjälp av en handledare med att starta den digitala utrustningen. Modersmålsläraren leder sedan undervisningen.

Rektorn och den biträdande rektorn uppger att en handledare finns närvarande under undervisningen för att se till att tekniken fungerar, upprätthålla studiero och hjälpa till med eventuell kopiering. Den biträdande rektorn uppger att skolan från och med läsåret 2025/26 använder modersmålslärare inom kommunen som handledare. Det är skolchefen som tecknar avtalen medan den biträdande rektorn organiserar undervisningen på skolan. Den biträdande rektorn uppger vidare att skolan har använt fjärrundervisning under flera år.

Skolinspektionen har bett att få ta del av beslutet om att fjärrundervisning ska användas läsåret 2025/26. Huvudmannen uppger att det inte finns något sådant beslut.

Vid kontroll i Skolinspektionens diarium finns inte någon anmälan från Härnösands kommun om att huvudmannen ska använda fjärrundervisning i ett visst ämne vid Wendela Hellmanskolan.

Rättslig reglering

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne ska fatta ett beslut om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången. Beslutet ska dokumenteras och anmälas till Statens skolinspektion (21 kap. 9 § skollagen och 5 a kap. 5–6 §§ skolförordningen).

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar (21 kap. 12 § skollagen).

Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person (21 kap. 13 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte har fattat och dokumenterat ett beslut om att använda fjärrundervisning i ett visst ämne vid skolenheten under innevarande läsår. Huvudmannen har inte heller anmält något sådant beslut till Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer däremot att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende att det ska finnas en handledare närvarande under lektioner som sker via fjärrundervisning och att undervisningen sker i skolenhetens lokaler.

Arbetet med frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, personal i elevhälsan och rektorn uppger att skolan har rutiner för hantering av elevers frånvaro och att de följer dessa rutiner. Enligt rutinerna ringer elevens mentor till vårdnadshavare om en elevs frånvaro överstiger totalt 20 procent under en månad eller om eleven har över 10 procent ogiltig frånvaro. Om frånvaron inte går att förklara eller om det finns mönster i frånvaron anmäler mentorn det till elevhälsoteamet, där också rektorn ingår. I samband med att anmälan kommer in till elevhälsoteamet inleds en utredning av orsakerna till frånvaron. Representanter från elevhälsan beskriver att en utredning brukar ske genom möten där elev, vårdnadshavare och lärare deltar liksom de olika kompetenserna från elevhälsan, i olika utsträckning beroende på ärendets art. Efter utredningen är klar sätter skolan in åtgärder i syfte att minska frånvaron. Exempel på åtgärder kan vara kontakt med kurator eller

skolsköterska. Lärarna uppger att de under läsåret 2025/26 anmält ett antal elever till elevhälsoteamet enligt rutinen om frånvaro. Skolinspektionen har tagit del av en sammanställning över elevernas frånvaro under höstterminen 2025 och stämt av ett antal elever som har en frånvaro som överstiger de gränser skolans rutin anger med rektorn. I samtliga uppmärksammade fall har det inletts en frånvaroutredning.

Rektorn uppger att det inte finns någon rutin för hur rektorn ska anmäla till huvudmannen att en frånvaroutredning inletts vid skolenheten. Rektorn uppger att hen inte vet exakt om eller hur informationen till huvudmannen om att en frånvaroutredning inletts går till.

Skolinspektionen har efterfrågat information från huvudmannen om hur många anmälningar som inkommit till huvudmannen om att frånvaroutredningar inletts vid Wendela Hellmanskolan under läsåret 2025/26. Huvudmannen har inte inkommit med någon sådan information.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens grundskola fullgör sin skolgång (7 kap. 22 § skollagen).

Även om rektorn är den som är bäst lämpad att ansvara för att en utredning av frånvaro genomförs är det av vikt att huvudmannen får information om elevens frånvaro. (...) Syftet med regleringen är att huvudmannen ska kunna stödja skolan i arbetet med att tillgodose elevens rätt till utbildning. Att huvudmannen får information om en elevs upprepade eller längre frånvaro kan i vissa fall innebära att adekvata åtgärder kan sättas in tidigare vilket i sin tur kan leda till att en elev inte behöver fastna i ett negativt mönster av frånvaro. (...) Huvudmannen har även ett kontinuerligt ansvar för att se över sin resursfördelning så att skolan ges möjlighet att sätta in de åtgärder som behövs för att eleven ska kunna fullgöra sin skolplikt (prop. 2017/18:182, s. 62–63).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte anmäler till huvudmannen när en frånvaroutredning har inletts, vilket är en brist.

Huvudmannen har det övergripande ansvaret för att eleverna i kommunen fullgör sin skolgång. För att vid behov kunna sätta in åtgärder som ger effekt är det av vikt att huvudmannen har kännedom om utvecklingen när

det gäller elever med upprepad eller längre frånvaro. Härnösands kommun har även, i egenskap av hemkommun, ett ansvar för att vid behov samordna insatser med externa aktörer samt möjlighet att förelägga elevens vårdnadshavare att tillse att eleven fullgör sin skolgång (se 7 kap. 21 och 23 §§ skollagen).

Skolinspektionen bedömer däremot att skolan följer författningarnas krav vad gäller att skyndsamt utreda om en elev som har upprepad eller längre frånvaro samt att frånvaroutredningen genomförs i samråd med eleven, elevens vårdnadshavare och elevhälsan.

Arbetet med särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn

Lärare, personal från elevhälsan och rektorn uppger att skolans rutin är att lärarna ska anmäla till rektorn om de befärar att en elev riskerar att inte uppfylla betygskriterierna trots att eleven har fått extra anpassningar. Anmälan skickas in digitalt till elevhälsoteamets brevlåda och ärendena läggs in på nästkommande elevhälsomöte där rektorn deltar. Lärare uppger att det vanliga förfarandet är att undervisande lärare förmedlar sin oro till elevens mentor som sedan är den som gör anmälan. Enligt lärarna är anledningen att mentorn har hela bilden av en elevs skolsituation och kan se eventuella indikationer från andra lärare.

Några lärare beskriver att de först arbetar med extra anpassningar i de fall de befärar att en elev riskerar att inte nå målen. Om anpassningarna inte är tillräckliga lägger de in en "F-varning" i skolans lärplattform. I samband med F-varningen beskriver lärarna vad eleven inte uppnått och vad eleven behöver göra för att nå ett godkänt betyg. Flera lärare beskriver det som att de istället för att anmäla en elev till rektorn för utredning om särskilt stöd kan ge elever en F-varning. Enligt lärarna prioriterar de att anmäla elever till rektorn som har mer omfattande svårigheter i flera ämnen eller som har svårigheter i svenska, engelska och matematik.

Vidare ger flera lärare exempel på tre elever¹ som de anser har ett behov av stöd som inte kan tillgodoses genom extra anpassningar. Två av eleverna har betyget F i ett ämne. Rektorn uppger att det inte inkommit någon anmälan om särskilt stöd för de tre eleverna.

Utredningar om särskilt stöd

Lärare, representanter från elevhälsan och rektorn uppger att, efter det att en anmälan om särskilt stöd kommit in till elevhälsoteamet, genomför den specialpedagog som är kopplad till det aktuella arbetslaget en utredning om

¹ Elev 15, 16 och 17

särskilt stöd. Specialpedagogen sammanfattar sedan utredningen och kan föreslå åtgärder. Rektorn fattar sedan beslut om ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Lärare beskriver att undervisande lärare, eleven och vårdnadshavare deltar i utredningar om särskilt stöd.

Skolinspektionen har kontrollerat ett antal åtgärdsprogram. Av dessa framgår behovet av särskilt stöd, hur det ska tillgodoses, när uppföljning och utvärdering ska ske och vem som ansvarar för detta samt överklagandehänvisning. Samtliga åtgärdsprogram har beslutats av rektorn.

Beslut om anpassad studiegång för elever i särskild undervisningsgrupp

Rektorn uppger att elever som har beslut om anpassad studiegång antingen läser ett ämne i sin helhet eller inte alls. Eleverna som går i särskild undervisningsgrupp är i skolan mellan klockan 8–12 varje skoldag och varje elev har ett eget lektionsupplägg utifrån respektive elevs åtgärdsprogram. Uppläggen kan se olika ut men innebär ofta blockläsning där en elev läser ett ämne koncentrerat under en period, till exempel arbetar med samhällskunskap i två dagar och sedan gör en examination. Ämnena som eleven läser ligger fördelade under veckan men antalet timmar överensstämmer inte alltid med den beslutade timplanen för grundskolan. Rektorn beskriver också att det inte förs någon statistik över hur många timmar en elev fått i respektive ämne.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram med beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. I ett beslut anges till exempel att en elev² har anpassad studiegång och får all sin undervisning i särskild undervisningsgrupp två timmar per dag tre dagar i veckan. Av åtgärdsprogrammet framgår att eleven läser sju ämnen. Rektorn uppger att skolan bedömt att eleven kommer klara de sju ämnena på den tid som ges eftersom eleven även arbetar med skolarbetet hemma.

Rättslig reglering

Med undervisning avses processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap 34 a § skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

² Elev 30

minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och i vissa angivna fall får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får beslut om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen fattas (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild tillämpas bland annat 31 och 33 §§ förvaltningslagen. Enligt förarbetena gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden om särskilt stöd (prop. 2009/10:165 s. 928). Av 31 och 33 §§ förvaltningslagen framgår bland annat att det för varje skriftligt beslut ska finnas en handling som visar bland annat vad beslutet innehåller. Den som är part i ett ärende ska, om det inte är uppenbart obehövt, så snart som möjligt underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet samt om hur eventuellt överklagande går till.

Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen (prop. 2009/10:165, s. 293).

Skolinspektionens bedömning*Anmälan om särskilt stöd*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd vad gäller att anmäla elever till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd.

Av utredningen framgår att lärare inte alltid anmäler elever till rektorn när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Utredningen visar att anmälan till rektorn i praktiken oftast aktualiseras för elever som bedöms ha mer omfattande eller generella svårigheter, samt främst i vissa ämnen. Vidare framgår att det finns ett antal elever som inte anmälts till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd trots att förutsättningarna för en sådan anmälan är uppfyllda.

Beslut om anpassad studiegång för elever i särskild undervisningsgrupp

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans arbete vad gäller beslut om anpassad studiegång. Av utredningen framgår att elever som har ett beslut om anpassad studiegång i vissa fall får en undervisning som avviker från timplanen även i ämnen som inte omfattas av elevernas beslut om anpassad studiegång. Att elever, utöver tiden i skolan, även kan arbeta med skolarbete i hemmet kan inte anses utgöra undervisning i skollagens mening och kan således inte räknas till den undervisningstid en elev får. Att skolans beslut om anpassad studiegång inte alltid överensstämmer med den undervisningstid som eleverna får i praktiken utgör en brist.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att anpassad studiegång är en ingripande åtgärd som innebär avsteg från den garanterade undervisningstiden och från utbildningens innehåll, och som därför kan ha stor påverkan på en elevs framtida skolgång. Det ställs därför krav på både tydlighet och rättssäkerhet i beslutens utformning, då det tydligt ska framgå vilken avvikelse från gällande timplan eller de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen som beslutet innebär. Detta för att eleven och dennes vårdnadshavare ska kunna förstå innebörden av beslutet samt ta ställning till eventuellt överklagande av beslutet.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen bedömer att de utredningar om särskilt stöd som skolan genomför sker i samråd med elevhälsan. Skolinspektionen bedömer även att rektorn, när utredningar om särskilt stöd har slutförts, fattar beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Härnösands kommuns verksamhet vid Wendela Hellmanskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller fjärrundervisning, anmälan till huvudmannen när en utredning om frånvaro inletts, anmälan till rektorn om behov av utredning om särskilt stöd samt beslut om anpassad studiegång. Det finns därför skäl att förelägga Härnösands kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare, rektorn uppger att det finns extra studietid vid två tillfällen i veckan och att eleverna då kan arbeta med vilket ämne de vill. Under studietiden genomförs dock även riktade pass i vissa ämnen, bland annat i matematik på måndagar. I den information som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen anger huvudmannen att den extra studietiden är förlagd måndagar mellan kl. 8.00–08.55 och torsdagar mellan kl. 14.30–15.25. Lärare uppger dock att studietiden i matematik är kortare på måndagar, mellan kl. 8.00–8.45. Rektorn och den biträdande rektorn uppger att de behöver ta reda på varför matematiken slutar kl. 8.45 eftersom det inte är något som de känner till.

Några lärare uppger vidare att alla elever inte har avslutat sina lektioner på torsdagar när studietiden börjar och att de eleverna därför inte har möjlighet att delta under hela studietiden. Det gäller främst elever som har en lektion i idrott och hälsa som slutar kl. 14.30 och som sedan ska byta om och gå från idrottshallen till skolan. Rektorn och den biträdande rektorn bekräftar lärarnas utsagor och uppger att elever som har idrott och hälsa den sista lektionen riskerar att komma sent till studietiden.

Den biträdande rektorn uppger också att studietiden på torsdagar har anpassats efter elever som behöver hinna med en viss buss hem.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen

vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden (10 kap. 5 a § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att den extra studietiden är undervisning som syftar till att elever ska få hjälp med läxor och annat skolarbete, och på det sättet ta igen, befästa och fördjupa sina ämneskunskaper. Verksamheten kan också ge eleverna tillfälle att utveckla och använda olika inlärningsstrategier samt planera, genomföra och utvärdera sitt eget lärande (prop. 2021/22:111 s. 15–16).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elever i årskurserna 7–9 inte erbjuds extra studietid om minst två timmar per vecka. Av utredningen framgår att eleverna, som mest, erbjuds 110 minuter extra studietid per vecka. Vidare erbjuds endast 100 minuter för de elever som väljer att delta på extra studietid i specifikt matematik på måndagar. Vidare framgår att inte hela den extra studietiden på torsdagar är tillgänglig för alla elever i praktiken eftersom vissa elever avslutar sin ordinarie undervisning samtidigt som den extra studietiden börjar. Detta gäller särskilt elever som har idrott och hälsa som sista lektion. Sammantaget innebär detta att kravet på minst två timmar extra studietid per vecka inte uppfylls. Detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Härnösands kommuns verksamhet vid Wendela Hellmanskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid. Utredningen visar emellertid att extra studietid ges, om än i något för liten utsträckning. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Härnösands kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Skolans arbete med att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Trygghet och arbetet med att förebygga och motverka kränkande behandling

Elever, lärare och rektorn beskriver att eleverna upplever tryggheten på skolan som bra. Eleverna får svara på trivsel- och trygghetsenkäter en gång per termin. Lärare uppger att resultaten avseende trygghet brukar ligga ganska högt och att andelen elever som anger att de känner sig trygga har

ökat. Lärare uppger att de resonerar kring resultaten med eleverna. De beskriver vidare att skolan arbetat mycket med en lektionsstruktur med tydliga ramar för att skapa trygghet. Den biträdande rektorn uppger att otrygghet bland elever ofta är kopplad till situationer där många elever vistas samtidigt på en och samma plats snarare än till platserna i sig. När skolan började med trygghetsenkäter framkom specifika platser som upplevdes som otrygga, exempelvis elevcaféet, där elever kände sig uttittade. Skolan vände då soffor och placerade ut växter, vilket gjorde att eleverna inte längre kände sig uttittade. Lärare beskriver att skolan även organiserat så att elever från olika klasser och årskurser har skåpen bredvid varandra och att det har lett till en förbättrad stämning mellan elevgrupper och minskat trängsel vid raster. Lärarna uppger vidare att det arbetar två personal i elevcaféet och att lärarna har sina arbetsrum spridda över skolan, vilket gör att eleverna känner att det finns vuxna i närheten där de befinner sig.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2025/26. Av planen framgår olika planerade åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Det finns också en dokumenterad redogörelse för hur tidigare läsårs åtgärder genomförts.

Elever uppger att lärarna gått igenom planen mot kränkande behandling med dem vid höstterminens start. De beskriver vidare att de återkommande svarar på flera enkäter under läsåret med bland annat frågor om trygghet. Elever, lärare och rektorn beskriver att åtgärderna i planen utvärderas löpande under läsåret med en större utvärdering i slutet av vårterminen. I de utvärderingarna deltar elever och personal.

Elever, lärare och rektorn uppger att det finns personal närvarande under rasterna och att alla i personalen agerar om bråk eller konflikter uppstår. Lärare och rektorn uppger att den som får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling anmäler händelsen till rektorn via en digital länk. Anmälan går även till huvudmannen. Därefter utreds händelsen och åtgärder vidtas för att förhindra att kränkningar ska ske igen. Rektorn uppger att åtgärder i många kränkningsärenden handlar om samtal med elev och vårdnadshavare och ibland om åtgärdsplaner kopplade till stöd. Vid allvarliga situationer kan exempelvis skriftliga varningar förekomma.

I den information Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen beskriver huvudmannen att skolan har gjort 19 orosanmälningar till socialnämnden under de senaste tolv månaderna. Rektorn uppger att lärare, personal i elevhälsan och rektorn anmäler när de misstänker att ett barn kan fara illa. I de fall rektorn själv inte gjort anmälan informeras rektorn om att en anmälan är gjord.

Arbete för att skapa studiero och vidta åtgärder vid ordningsstörande beteende

Elever, lärare, personal från elevhälsan och rektorn uppger att studieron varierar mellan olika klasser och lektioner. Lärare och rektorn beskriver att skolan arbetar med studiero som ett fokustema. Lärare beskriver att skolan arbetar med insatser för att främja en god studiero, exempelvis med gruppstärkande aktiviteter när eleverna börjar på skolan i årskurs 7. Elever, lärare och rektorn uppger att skolan gör undersökningar om studiero och skolklimat genom en elevenkät en gång per termin. När resultaten kommer lyfter lärarna detta i klasserna och frågar vad klassen behöver göra. Lärare uppger att detta sker i samtliga klasser och är gemensamt för hela skolan. Arbetet har gett effekt eftersom eleverna blir mer medvetna om varandras studiero.

Lärare, personal från elevhälsan och rektorn beskriver även att arbetet med lektionsdesign som delvis syftar till att skapa igenkänning och trygghet hos eleverna även har som mål att förbättra studieron. Det innebär att skolan har gemensamma rutiner i form av fast placering, att eleverna ska sitta på sina platser, lägga bort telefoner och stänga locket på datorerna innan lektionen påbörjas. Likaså avslutas alla lektioner på ett likartat sätt. Lärare ger även exempel på insatser i form av att det satts in en resursperson i en av klasserna och att klasser delats i mindre grupper. Studieron har generellt förbättrats under läsåret.

Elever, lärare och rektorn uppger att det finns ordningsregler och att lärarna gick igenom dem i början av höstterminen på mentorstid. Rektorn beskriver att ordningsreglerna och hur de följs och fungerar följs upp i skolans elevenkät. Eleverna berättar att ordningsreglerna diskuteras i elevrådet i slutet av vårterminen och att nya ordningsregler för nästa läsår därefter beslutas av rektorn.

Representanter från elevhälsan och rektorn uppger att det blir ett ärende för rektorn och elevhälsan om en elev vid upprepade tillfällen stör ordningen eller uppträder olämpligt. Orsakerna till det ordningsstörande beteendet utreds. Utredningen av ett ordningsstörande beteende sker i samråd med vårdnadshavare och sammanfaller oftast med utredningar och åtgärder i form av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska

analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).

Om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som framkommer vid utredningen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 9-10 §§ skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (6 kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Var och en som verkar inom utbildningen ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Anställda inom skolverksamhet är skyldiga att anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa (29 kap. 13 § skollagen och 19 kap. 1 § socialtjänstlagen [2025:400]).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar

 Ellen Kalman

Beslutsfattare
Signerat av: Ellen Kalman

 Anders Holmgren

Föredragande
Signerat av: Anders Holmgren

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Caroline Engskär medverkat.